

TEŽAVE Z BALANTIČEM

JANKO KOS

Med najodmevnejše kulturne dogodke tega leta bi smeli prišteti dogodek, ki je bil sicer bolj političen kot kulturni - protest nekaterih Slovencev zoper sklep mesta Kamnik, naj se mestna matična knjižnica imenuje po pesniku Francetu Balantiču, padlem v partizanskem obračunu z vaškimi stražami novembra 1943. Imenovanje knjižnic po pomembnih pesnikih in pisateljih je že dolgo v navadi, v čast knjižnicam in ponos kulturi.

Ljubljana ima takšnih knjižnic več, Novo mesto časti Mirana Jarca, Sežana ima svojega pesnika in še bi lahko naštevali. Starodavno mesto Kamnik je bilo rojstni kraj mnogih, ki so se tako ali drugače posvečali književnemu delu, med njimi Jurij Japelj, Anton Medved, Fran Albrecht, Rudolf Maister. Balantič je med njimi edino veliko literarno ime, ne samo rojen v Kamniku, ampak z njim življenjsko in duhovno povezan - do današnjega časa.

Nekateri živenci Slovenci imajo z Balantičem še zmeraj težave. Ponašajo, kar se je zgodilo pred sedemdesetimi leti. Pesnik, ki za življenja ni doživel prve pesniške knjige, kot jo je v skromni obliki dočakal Kajuh, je bil leta 1945 prepovedan, izločen iz knjižnic, izbrisan iz javnega spomina. Zvesti so mu ostali prebežniki v Argentino, v domovini so se težave z Balantičem pojavljale spet in spet. Prvi ga je javno povzdignil na visoko mesto Anton Slodnjak v knjigi »Geschichte der slowenischen Literatur« (1958) in ga s tem predstavil mednarodni javnosti - zadosten razlog, da je bil pregnan z univerze v prisilni pokoj. Leta 1965 je Balantiča v prvo literarno vrsto postavil Filip Kalan, prizadevni kronist partizanskega gledališča, na to se je navezala pobuda za izdajo Balantičevih pesmi v matični Sloveniji. Toda spet so se obnovile nekdanje težave, partijski vrh se je odločil, naj se natisnjena knjiga uniči. Kljub vsemu je pesnikovo ime polagoma prodiralo v antologijo in znanstveno zasnovane literarne zgodovine, vendar brez večjega odmeva, kot da pravi čas zanj še ni prišel. Balantičeva renesansa se je začela po letu 1980, po smrti voditeljev komunistične revolucije in z nastankom novih kulturnih gibanj, predvsem v krogu Nove revije. Zdaj se je tudi generaciji, zrasli ob revijah Beseda, Revija 57 in Perspektive, odprla prosta pot v razumevanje in pravo vrednotenje pesnikove osebnosti in dela. Leta 1982 se je zgodil simpozij o Balantiču, njegov pobudnik Niko Grafenauer je prvi na višji literarnoumetnostni ravni predstavil eno njegovih vrhunskih pesmi. Po tem letu se je začel Ba-

lantiču posvečati France Pibernik in v nekaj letih ustvaril trdno podlago za raziskovanje njegovega dela in osebnosti. Med razlagalce se je uvrstil Taras Kermauner.

Dokončen premik so za kamniškega poeta prinesla leta po osamosvojitvi. Na sledi Pibernikovih raziskav je literarna znanost prišla do trdnije postavitve Balantiča v širši okvir slovenske literature in kulture. Zadnjih dvajset let se je to dogajalo v okviru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Pri njenem literarnem inštitutu sta izšla zbrano delo in Pibernikova monografija, od tod je leta 1994 prišla pobuda za simpozij o Balantiču in Hribovšču, drugem velikem pesniku tega časa, ki še čaka na polno priznanje. Simpozij je ob Balantiču povezal številne pričevalce, literarne zgodovinarje, teoretike in filozofe, znana imena iz akademskega sveta, tako z »leve« kot z »desne«. In z akademijo je končno povezana najnovejša zgodba o težavah z Balantičem. Potem ko so leta 1991 v Kamniku postavili pesniku primerno spomeniško znamenje, je v letu 2008 potekala jubilejna proslava njegovega rojstva pod pokroviteljstvom SAZU in občine. Za slavnostnega govornika so potrebovali akademika, in to sem moral biti jaz. Govor je bil objavljen v Kamniškem vestniku za leto 2010, v njem sem predstavil Balantiča kot vrednega naslednika Prešerna, kot moderne oblikovalca prešernovskih tem »izgubljenega sina«, sil čutne in duhovne ljubezni, stisk slovenskega časa - in seveda sonetnega venca, po vrednosti prvega za Prešernom. Na te misli se je očitno skliceval predlog kamniškega mestnega sveta za poimenovanje matične knjižnice po Balantiču. In spet je prišlo do težav, podobnih tistim iz leta 1945. Pesnikovo ime naj bi bilo iz knjižnic znova izbrisan, javni spomin nanj prepovedan. Na srečo so se v njegovo obrambo zdaj oglasili mnogi, tako z »leve« kot z »desne«, ob nekdanjem predsedniku pisateljskega društva še pesnik, vidno ime slovenskega Pena. No, zdajšnji predsednik društva je mimogrede zapisal, da gre samo za lokalni politični zaplet. Nekateri od nasprotnikov so posegli po nenavadnih argumentih, strokovnjak za tehniško knjižničarstvo je bil mnenja, da se knjižnice ne smejo imenovati po ljudeh, ki bi politično delili obiskovalce. Kot da mora o kulturi še zmeraj in kar naprej odločati politika.

Skratka, težave z Balantičem postajajo ne samo nepotrebne, ampak že kar absurdne. Čas je, da njegovo rojstno mesto preseka ta gordijski voz in v čast Kamnika in za konec sedemdesetletne sramote.

(po Demokraciji)

Slovenija se pripravlja na sprejem beguncev

Številne evropske države se soočajo s tisoči beguncev, ki na stari celine iščejo boljše življenje. Tudi Slovenija pričakuje prihod večjega števila beguncev. Poleg tistih, ki bodo v prišli sami, naj bi jih več sto sprejela v okviru solidarnostne prerazporeditve iz drugih držav, kot sta Italija in Grčija. Letos je sicer doslej v Slovenijo prišlo manj proslincev za azil kot minula leta.

Pristojne slovenske ustanove pripravljajo različne lokacije nastanitve za migrante glede na njihov status. Tako so posebni prostori pripravljeni za tiste, ki bodo zaprosili za mednarodno zaščito, druge za tiste, ki bodo morda vrnjeni v matične države ali v države, iz katerih so prišli, in spet tretji za tiste, ki bodo imeli samo dovoljenje za začasno zadrževanje na območju Slovenije.

Pripravljajo se tudi na možnost, da begunci, podobno kot na Madžarskem, ne bi želeli v nastanitvene centre in bi se zaustavili na železniški postaji oz. bi se na pot odpravili peš. V tem primeru bodo zagotovili postavitev ustreznih prostorov ob sprejemnih centrih.

Tudi za osebe, ki ne bodo želele ostati v Sloveniji, bodo poskrbeli. Kar se tiče njihovega odhoda v ciljne države, pa bo to stvar enotnega dogovora držav članic EU. Slovenija namreč mora spoštovati evropski pravni red, zato oseb, ki pridejo v državo, ne more in ne sme prepeljati v katero drugo državo, poudarjajo na notranjem

ministrstvu.

Predstavniki ministrstva, ki vodi pripravo zmogljivosti za sprejem in nastanitev beguncev, bo na podlagi sestankov v posameznih občinah, ki naj bi gostile begunce, pripravili še natančnejše scenarije. Po prvih sestankih so vpletene občine izrazile pripravljenost pomagati beguncem.

Konkretne prostore za sprejemne centre še določajo, na prvi sestanek pa so povabili predstavnike 13 občin, poleg ljubljanske in mariborske še Ankarana, Brežic, Črnomlja, Celja, Lendave, Logatca, Postojne, Vrhnike, Ilirske Bistrice, Grada in Podlehnik.

Kot pojasnjujejo pristojni slovenski organi, bo obravnava migrantov odvisna od njihovega statusa.

Delovanje Odbora 2014

Odbor 2014 je nevladna ustanova, ki se poteguje za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ustanovljen je bil z namenom uresničitve naslednjih ciljev:

1. Sprejem takojšnje odločitve Vrhovnega sodišča o prekinitvi zaporne kazni za Janeza Janšo.
2. Odprava neustavne, nezakonite in nepravične sodbe v zadevi Patria.
3. Dejanska vzpostavitev vladavine prava, človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter uveljavitev demokratične države.

V odboru so sklenili, da bo tudi po novici o zastaranju primera Patria nadaljeval s shodi pred vrhovnim sodiščem. Kot je ob robu shoda preteklega četrtka medijem povedal novi predsednik odbora Aleš Primc, bodo z njimi nadaljevali, dokler ne dosežejo korenitejših reform v sodstvu. Poleg Primca so zbrane nagovorili še Aleš Hojs, Vinko Gorenak in France Cukjati.

Po besedah Primca želijo s shodi tudi prepričati, da bi se to, kar se je zgodilo predsedniku SDS Janezu Janšu, zgodilo še komu. Kot je dejal, je to, da nekoga deset let vlačijo po sodišču brez enega samega dokaza, nesprejemljivo. Na to je pred vrhovnim sodiščem opozoril tudi poslanec v državnem zboru Vinko Gorenak. Med reformami, ki jih želijo doseči, so večja preglednost in odgovornost sodnikov ter to, da se s sodniških mest odstrani sodnike, ki so kršili človekove pravice.

Zahtevajo tudi odstop generalnega državnega tožilca Zvonka Fišerja in predsednika vrhovnega sodišča Branka Masleše. Vse zahteve so ponovili tudi na včerajšnjem shodu, na katerem se je zbralo več sto ljudi.

Na shodu so izvolili tudi novega predsednika Odbora 2014, saj je dosedanji predsednik Damir Črnčec zaradi obveznosti, ki jih ima v tujini, odstopil. Novi predsednik je postal Primc.

XIV. nagradni natečaj USZS

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu USZS je objavil XIV. Nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temo Slovencev v zamejstvu in v izseljenstvu.

USZS izobraževalne in raziskovalne ustanove ter slovenska društva zunaj meja Slovenije vabi, da razpis posredujejo slovenskim študentom, tako tistim, ki ustrezajo pogojem natečaja, kot tistim, ki se šele odločajo o temah svojih diplomskih, magistrskih ali doktorskih del, saj natečaj objavljamo praviloma vsako leto.

Tudi tokrat je razpis v dveh delih: za področje zamejstva in za področje izseljenstva. Namen natečaja je spodbujanje raziskovalne dejavnosti dodiplomskih in diplomskih študentov na področju zamejske in izseljenške tematike in s tem krepitev zavesti o njeni pomembnosti za ohranjanje slovenske istovetnosti v matični domovini in zunaj njenih meja.

Upoštevana bodo dela, ki so bila uspešno zagovarjana od 1. novembra 2014 do 31. oktobra 2015 na kateri koli univerzi v Sloveniji ali v tujini. Urad bo dela sprejemal do vključno 12. decembra 2015.

Več informacij: dr. Zvone Žigon, e-naslov: zvone.zigon@gov.si ali telefon ++ 54 01 230 8011.

Poudarjamo, da lahko naši diplomanti delo predstavijo tudi v španščini!

Na dosedanjih trinajst natečajev je prispelo skupno 225 nalog, nagrajenih pa je bilo 78.

DA SE NE POZABI

Ferdreng - nepoznano žensko delovno taborišče na Kočevskem

V nekdanj kočevarski vasi Ferdreng so se preteklo nedeljo, 13. septembra, spomnili političnih zapornic, ki so morale leta 1949 v nečloveških razmerah opravljati težaška dela.

Junija 1949 je bilo na zaprtem območju Kočevja, v nekdanji kočevarski vasi Verdreng, poslovenjeno Ferdreng (pozneje so jo preimenovali v Podlesje), iz katere so bili Kočevjarji izseljeni že med vojno, ustanovljeno žensko delovno taborišče, kjer so morale opravljati »družbenokoristno delo«. V enem mesecu so taborišče napolnili z 800 dekleti,

Zbrani, da se ne pozabi

materami, redovnimi sestrami, ženskami vseh starosti in poklicev. Večinoma je šlo za politične zapornice, ki so jim očitali sodelovanje ali stik z ljudmi iz zahodnih držav, karizem, protidržavno držo, brezdelnost, čeprav so bile mnoge med njimi tudi medvojne sodelavke OF. Taborišče je bilo urejeno podobno kot medvojna nacistična taborišča: obdano z bodečo žico, opazovalnimi stolpi, barakami, higienske razmere so bile nevzdržne. Na taboriščnice so pazili oboroženi pazniki s psi ali na konjih; redno so se odločali za trpinčenje, zasliševanje, zapiranje v temnici ali bunkerje. Po odhodu iz taborišča je morala vsaka taboriščnica podpisati izjavo, da nikomur in nikdar ne bo govorila o taborišču ter o tem, kaj se je v njem dogajalo. »Nasledniki komunističnega totalitarnega režima tudi zdaj zanikajo obstoj ženskega taborišča s prisilnim delom. Trdijo celo, da smo bile na svežem zraku in da nam ni bilo prav nič hudega,« pravi nekdanja taboriščnica Lidija Drobnič.

Vse to se je dogajalo pol leta po tem, ko je že veljala Splošna deklaracija človekovih pravic, ki je prepovedala prisilno delo. A taboriščnica, ki je bila s štirimi sestrami več kot tri leta zaprta v Auschwitzu, potem pa v Ferdrengu, je dejala, da v vsem času v nemškem taborišču ni doživela toliko hudega kot v štirih mesecih v taborišču Ferdreng. Ko je bilo oktobra 1949 taborišče za ženske ukinjeno, so del taboriščnic izpustili, preostale pa so prepeljali na škofješko grad ali v Rajhenburg, kjer se je prisilno delo nadaljevalo. V Ferdrengu so taborišče pozneje napolnili z moškimi zaporniki.

Danes v Podlesju o delovnem taborišču ni več sledu. Iz tistih časov stoji le še šola, eno od delovnih poslopij na mestu, kjer je stal t. i. bunker - hiša, v kateri je deloval partijski politkomisar taborišča - pa je danes popolnoma preurejena stavba.

Taboriščnice so bile nameščene v podirajočih se kmečkih hišah, ki so jih zapustili kočevski Nemci. Ponoči

so jih pazniki nešteto krat, tudi na pol ure, zbujaali s kričanjem in zmerjanjem. Ležale so na posušeni mrvi. V okolici so tulili volkovi; nikoli niso vedele, kdaj bodo vdrli v taborišče. Ponižujoče je bilo umivanje in opravljanje potrebe vsem na očeh. Mesece so bile oblečene v ista oblačila. Vode ni bilo niti za pitje, kaj šele za umivanje, opisujejo taboriščnice, ki so se udeležile slovesnosti.

»Neki dan so pripeljali sod vode, nas postrojili na sredi taborišča in pred nami vso vodo iz soda zlili na tla. Neumite, nepočesane, v enih in istih oblačilih ter perilu smo morale biti kot strašila na polju,« pripoveduje Lidija Drobnič.

Priljubljeno trpinčenje taboriščnic je bilo ure in ure dolgo stanje zunaj v najhujši vročini ali ponoči. Po celodnevni fizični naporih in ob pičli hrani je mnogo taboriščnic omedlelo. Potrebno spanje so jim kratile podgane, ki so lezle po njih in jih grizle.

Ure in ure so na pripekajočem soncu tolkle skale in pripravljale drobir za posipanje ceste. Prenašale so ogromne skale z enega kraja na drugega in spet nazaj. Podreti je bilo treba manjši hrib, z zemljo so morale poravnati domače pokopališče, razbiti kipe svetnikov v bližnji cerkvi. Z macolami in krampi so morale podreti še zadnje sledove Kočevjarjev.

Veliko je bilo starejših, fizično opešanih taboriščnic, ki niso mogle prenašati skal. Kazen je bila celodnevno klečanje na sredi taborišča. Še posebej so se znašali nad političnimi zapornicami; teh je bilo okrog 80 odstotkov. Najhujša kazen je bilo tridnevno stanje v vodi v t. i. bunkerju.

Mara Vavpetič je bila zaprta »zaradi brezdolja«, ker bi morala iti na prostovoljno delo v Sarajevo, a je starši niso pustili, ker je bila stara šele 20 let. Zaprta je bila devet

Štiri od preživelih zapornic. Prva z leve, ga. Lidija Drobnič

mesecev in šest dni - v Ferdrengu, Škofji Loki in Rajhenburgu -, obsojena pa na 15 mesecev. Aretiral jo je Adi Osterc, prvi direktor Mercatorja, ki se je pozneje preselil v neposredno bližino njenega doma - tako, da ga je morala gledati vsak dan do njegove smrti, pripoveduje vidno prizadeta. Šestdeset let o grozotah taborišča ni spregovorila niti z najbližjimi.

Istranka Cvetka Ražman pripoveduje, da so tamkajšnje domačine običajno odpeljali v Pazin, njo pa so prepeljali v Ferdreng. Zaprli so jo, ker je kot šestnajstletnica starši niso pustili na prostovoljno delo v Bosno in ker naj bi bila prostitutka. »Takrat sem prvič slišala za to besedo; nisem vedela niti, kaj to pomeni,« pripoveduje Ražmanova, ki je po izpustitvi pobegnila v Trst.

(Urška Makovec za Siol.net)

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Sodna zbornica, ki je zadolžena za volilno področje, je pretekli ponedeljek, 14. septembra, sprejela predstavnike opozicije. Ti so predložili vrsto ukrepov, ki naj zagotovijo, da na okto-brskih volitvah ne bo groznih primerov pone- verbe, ki smo jim bili priča v primeru province Tucumán.

Dežniki, za vsak slučaj. Nihče ne more zatr- diti, da bo vlada oktobra izvedla poneverbe. A ker možnost obstaja, se opozi- cija pripravlja. Zagotavljajo vrsto volilnih preglednikov (fiscals), ki bodo skupni za vse opozicijske stranke. A zahteva tudi dodatne volil- nice, ki bodo zaklenjene, in kjer bodo volilni sezname vseh strank. S tem bodo preprečili krajo, ali zago- tovili, da bo vsak volivec, v primeru kraje, lahko našel zaželeno glasovnico. Drug predlog je voditi volilne sezname s kopijo. Enako zahtevajo, da pošta volilnih izidov ne prepisu- je na telegrame, temveč da naj pošilja skenirane sezname. Tako bi prepre- čili, da bi poštni uradniki (v rokah Cámpore) pone- verjali izide. In še vrsta drugih predlogov. Polemika v Tucumanu se namreč še ni končala. Sodna zbor- nica je prepovedala volilni komisiji, da uradno razgla- si zmagovalca, dokler sodišče dokončno ne odloči glede pritožb poneverbe. A pretekli teden je prišlo do novih zapletov. Skla- dišče, kjer so bile shra- njene skrinje z glasovni- cami, je imelo video sistem za nadzorovanje. Pa so se posnetki »pokvarili«, ne da bi odgovorni lahko navedli za to stvaren razlog. Za tem je opozicija umaknila svoje zastopnike v dokončnem preštevanju, ker da prozor- nost ni zagotovljena; vložila je novo tožbo. To se lahko vleče v nedogled. Medtem pa uide priložnost, da bi volitve ponovili oktobra skupaj s predsedniškimi. Prihodnjo nedeljo bodo volitve za guvernerja v provinci Chaco. Opozi- cija je že vložila tožbo, ker je zaznala na seznamu volivcev veliko nepravil- nosti: tisoče državljanov, ki bodo sedaj volili v Chaco, za predsednika pa v drugih provincah; sumljivo visoko število »stoletnikov«, za katere sumijo, da so že vsi pokojni; kraji, kjer je več volivcev kot prebivalcev; in še bi lahko naštevali.

Temno obzorje. Skušnjava vladne stranke, da bi sleparila izide, raste spričo strahu, da jim sreča ne bo mila. Preteklo nedeljo so volili župana mesta Córdoba. Zmagal je radikal Mestre s podporo Macrijevega PRO. Sledili

sta dve peronistični stranki, a vladna FPV je pristala sedma, z manj kot 3%. In cordobska prestolnica ima več volivcev kot Chaco in toliko kot Tucumán. Že prej so izgubili v Bari- ločah. Vse upe torej pola- gajo v provinco Buenos Aires (skoraj 40% celo- tnega volilnega telesa). A tukaj zaenkrat prednjači mlada Vidal iz Macrije- vega PRO. Zato so se s tako silo vrgli na njho- vega prvega kandidata za poslanca. Bivši športni časniki Paulino Niembro je imel v preteklosti trgo- vske odnose z vlado prestolnega mesta (Macri), kar sicer ni nelegalno, je pa kaj malo etično. Sedaj ga preganjajo in vlečejo po uradnem časopisju. Isto časopisje pa je tiho ob rastočih obtožbah vladne korupcije, v katere je vklju- čena gospa predsednica, zlasti pa njen sin Máximo. Prav tako niso popolnoma čisti računi, ki jih je pred- stavil guverner Scioli, da o drugih funkcionarjih ne govorimo. Sorazmerno je kot slon, ki obtožuje miško. Seveda, vprašanje je, kako bo vse to vplivalo na ljudsko voljo.

Do kdaj odgovorna?

Pretekli teden, ob prilo- žnosti obiska bivšega brazilskega predsednika (Lula da Silva), je gospe Cristini ušlo, da »nekdo nikdar ne neha biti pred- sednik«. Je to njena ideja za dobo, ko bo (morda) vladal Scioli? A drugo vprašanje je, do kdaj bo odgovorna za svoje vladanje. Pravljica o uspehu se vedno bolj ruši. Ta teden, ko je javno jokala (?) nad usodo ubogega sirijskega dečka, ni niti z besedico omenila fantka, ki je na posledicah podhranjenosti in s tem povezanih boleznih umrl v provinci Chaco. Proti vladnim trditvam, da je v Argentini komaj 5% revnih, je statistični inštitut Katoliške univerze objavil, da revščina dosega 30% prebivalstva in 40% v primeru mladostnikov. Škofovska konferenca je opozarjala nad »grozno stvarnostjo« podhranje- nosti. Država, katere vodstvo bo zapustila, se nahaja na robu prepada. Infrastruktura, ki je temelj uspešnosti, je na eni najnižjih točk. Ko je ona prevzela vlado, je bila investicija v infrastrukturo 5% domače bruto proizvo- dnje. Danes, ko se posla- vlja, dosega komaj 2%. Regionalne ekonomije so uničene. Državni boni te dobe (Kicillof je to storil!) bodo še leta pogojevali državno gospodarstvo. Prihodnja vlada, katere- koli že bo, pa bo prevzela grozno hipoteko.

LIPICANCI

Slovenija dobila bitko z Avstrijo

Kobilarna Lipica je s podporo več slovenskih ministr- stev dosegla, da je Avstrija umaknila sporno določilo iz nominacije pri UNESCO, da Kobilarna Piber vodi izvorno rodovniško knjigo za lipicance.

Avstrija je sporno navedbo o vodenju mednarodnega registra lipicancev umaknila po več kot dveh mesecih prizadevanj Kobilarne Lipica, ministrstva za kmetij- stvo, gozdarstvo in prehrano, ministrstva za kulturo, ministrstva za zunanje zadeve in Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, so sporočili iz Kobilarne Lipica. S tem, kot poudarjajo v kobilarni, ni več možnosti za interpretacije, ki bi Avstriji pri Evropski komisiji dale kakršnokoli prednost pred Kobilarno Lipica pri prizade- vanjih za priznanje statusa rejske organizacije, ki vodi izvirno rodovniško knjigo za lipicansko pasmo konj. Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo je že predlagalo sklic delovnega srečanja predstavi- nikov več ministrstev in drugih vpletenih institucij, na katerem se bodo dogovorili o nadaljnjih dejavnostih pri imenovanju, pri katerem naj bi vodilno vlogo prevzela Republika Slovenija in Kobilarna Lipica. Vpis na UNESCO-v seznam nesnovne dediščine je bil od leta 2013 skupen projekt vseh evropskih kobilarn lipi-

cancev, vendar je Avstrija svojo prijavo oddala že junija, saj si je želela na seznam vpisati špansko dvorno jahalno šolo na Dunaju. Avstrijsko potezo je Kobilarna Lipica odkrila v povezavi s Slovenskim etnografskim muzejem, ki je nacionalni koordinator za nesnovno dediščino.

RAZMIŠLJANJA
OB ZMEDI

'Sebičnost je pomembna gospodarska sila. Medtem ko eni vidijo v sebičnosti oseb osnovo za napredek in blaginjo, imajo drugi družbeno sebičnost, razreda ali naroda, za silnico socialnega razvoja. Sebičnost, družbena ali osebna, če ni z moralnimi zakoni omejena, sprosti nagone po imetju in oblasti in vodi v past nesmiselnega boja.

MK

NOVE KNJIGE

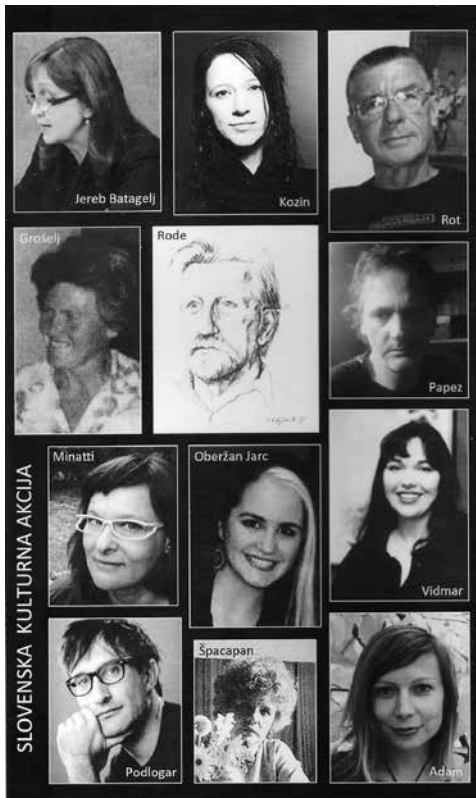
Qué, Kaj, What

Prelistavam drobno knjižico: Que, Kaj, What, ki nosi (tudi) logotip SKA. Tiskana v Buenos Airesu, 2015, na 72. straneh. Urednik je Gregor Papež, odgovorna urednica Katica Cukjati.

Na čelni platnici pet namrščenih moških straši možne bralce, kot če bi ilustrator Adamič hotel opozoriti na neprijaznost današnje poezije. Verjetno je imel v mislih zapletenost Papeževih besedil, njegovo nagnjenje »under«. A ta slika zavaja. Resnico nakaže hrbtna stran: fotografije devetih deklet oz. dam in štirih moških, ki sodelujejo v knjigi. Torej ponazoritev Slovenije v svetu; obrazi iz matične in zdomske Slovenije. Tu so Alja, Maja, Mirjam, Katarina, Luciana, Lojzka, Tina in Tilka. Osebnost poznam le moške, razen Gregorja II.

Knjižica je pisana v »kekajščini«, torej za argentinske dvoživke, z izjemo Podlogarja v prevodu v angleščino. Nagovarjajo nas iz raznolikosti današnjega sveta, a vsakdo jih more razumeti v svojem lastnem jeziku, kar je binokostni čudež. Ali tudi čudež živih korenin, ki v »tujih krajih« še intonira na izvorno vižo. Včasih nostalgčno! Nagovarjajo nas tri generacije v treh jezikih, tri Slovenije v dveh literarnih zvrsteh, v prozi in v poeziji. Prevladuje prosti verz, a ne manjka tudi klasična sonetna oblika. Besedila so od zelo preprostih, do zelo zavozlanih. Sicer pa je od vsakogar komaj za pokušino; da morda zbudi željo, da bi bolje spoznal - denimo - hermetično svetovljansko avtorico, ali brodomca »under«, (z izjemo, ko gre na božjo pot). Za uvod in za konec imamo prozna teksta.

Ja, poezijo je treba brati v manjših požirkih, v čisti predanosti; recimo, večer za večerom pred spanjem, kot molitev, ki se ponavlja in nam pomaga preseči vsakdanjost. Morda nam celo pomaga, da pristanemo pri Morfeju. Besedila nas vabijo v tajne svetove. Če je oblikovanje misli leposlovno dovršeno, se posreči tudi biser. Pač mnogo iskanja - tudi ko pišemo - in

poezije dokaj resno, se mu pozna ameriški pragmatizem. Gregor I. se išče na morju, se išče v knjižnicah, a se požvižga na vse človeške navade, razen na eno: ko gre na romanje, *camina en paz*. Lojze daje na dražbo svoje sanje, a nikakor ne upanja. In podobno dalje - tipanje v vesoljsko skrivnost bivanja.

Algún texto hay que entenderlo como palabras de encantamiento; su gramática/sintaxis no es lógica: funciona como oráculo mágico. Abra cadabra, pata de cabra... Ej. cuando Gregor I. se pone a navegar. Quiere forzar las cerraduras de este mundo tan insólito. Pero queda desarmado con su propia definición de la poesía (provocativa para nuestro gremio), como esa *íntima celebración del ridículo que es la poesía*, sí, sin pelos en la lengua. Con lo que se salva Andrej es con su excelente prosa. Y me veo en aprietos yo, si intento traducir esa definición. Da se ne bom osmešil, prepuščam izziv dragim bralcem.

Ko je pričujoča zbirka izšla, letos marca, je bila v glavnem že predstavljena v tedniku SS: kdo so pisci, ki sodelujejo v njej. A ne bo odveč pripomba, da je iniciativa podvig mlajše generacije SKA. Najprej je bila *Literarna kava*, potem *Glas dveh celin*, in še *Poezija animal*. Vse te knjižice nosijo logotip SKA, a ne zaporedne

kak posrečen zadetek! A kdo bo izrekel dokončno sodbo? Čas, nedvomno! Kar kljubuje času, navzlic modam in prisilam, le to je čisto zlato.

Scripta manent (zapisano ostane)! Potrpežljivo čakajo na radovedne in radoželne ljudi, ki jih leposlovje izziva in tudi očara. Ne morem skriti veselja ob dejstvu, da nas je Gregor I. nekako slučajno združil in torej povezal in na nek način zavezal besedi. Odslej smo v sorodu, čeprav se - večina - komaj poznamo ali pa sploh ne. In kaj sporočamo? Da je slovenščina prestopila zemljepisne meje - in kot ptice selivke pač gostuje kjerkoli. Planetarni grb SKA je tu upravičen. Čeprav ga je ta knjiga dobila skoraj tihotapsko.

»Dekleta« govori jo čisto razumljivo: *žalostna sem, bojim se, s poljubom zaslutila sem nebo (nebesa?)*, (*A stih ki sledi je drzno izpoveden za naše razmere*). Gregorja II. navdušuje beseda tolmun, a na splošno ne jemlje

Umrl je dr. Andrej Vovko

Glavni odbor Izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS) je sporočil, da je v soboto, 5. septembra 2015, umrl ustanovni in častni član ter predsednik SVS dr. Andrej Vovko. Pogreb je bil v četrtek 10. septembra 2015, ob 14. uri izpred vežice sv. Nikolaja, kjer je tisti dan ležal.

Dr. Vovko Andrej, zgodovinar, profesor in muzealec je bil rojen 22. marca 1947 v Seebodnu (Avstrija) begunskim

staršem Ladu in Vidi, rojeni Lovrenčič, a se je z mamo kmalu vrnil v domovino.

Ob svoji 20-letnici mu je SVS podelilo častno članstvo kot priznanje in zahvalo.

Marca 2014 je kljub bolezni sprejel predsedniško mesto SVS in ga uspel voditi do maja letos, ko mu je bolezni preprečila aktivno delovanje.

Bil je tudi znanstveni svetnik in dolgoletni predstojnik Inštituta za kulturno zgodovino pri ZRC SAZU ter član Komisije Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanih prikritih grobišč. Po upokojitvi je poučeval kot izredni profesor na mariborski univerzi.

SVS je iskreno sožalje izrazilo ženi Marti in otrokom Beti, Mateju, Tomažu in Gregorju ter ostali družini.

številke izdanja. S tem nehote opozarjamo na našo skromnost, da se namreč zavedamo, da nismo več na ravni »epopeje«. Uvažamo robo, ki prvotno ni bila običajna, namreč kastiljščino. Kot Martin Krpan tihotapimo sol, tokrat iz Španije z argentinskim okusom. Vedno bolj prehajamo v območje dežele kjer živimo. Zato je normalna dvo in troježičnost.

Pričujoča »kekajčica« simbolizira marsikaj: poleg Slovenije v svetu tudi neizbežnost stapljanja priseljencev in njih potomcev z okoljem.

Vir

PS: Tudi pravopis ne drži za moderno poezijo, a citati morajo biti točni. Ko v Uvodu dr. Jože Rant navaja pesem Franceta Papeža (Oblaki v očeh), sta se v naš prepis vrinili dve napaki (tiskovni). Preveril sem jih z originalom iz Zbirke *Osnovno govorjenje*. V drugi kitici je pravilno **Samo v začetku ...** V zadnji kitici: Zdaj **sta** nejasnost in nedoločnost pred očmi.

Škoda, da ni bilo bolj stroge korekture.

JANEZ ZOREC

Žrtve še vedno čakajo (3)

Predavanje na spominski komemoraciji v Rovtah 23. avgusta 2015

Kdo je kriv, da je na jugoslovanskih tleh bilo med vojno in po vojni umorjenih 1.2 milijona ljudi; od teh je na slovenskih spominskih ploščah znanih 14000, še mnogo več pa jih leži v prikritih moriščih. Tega zločina niso mogli storili Slovenci, še vedno lažnivo ožigosani z izdajstvom. Tega niso storili v tako osupljivem številu ne nacisti in ne fašisti. Tega niso naredili pri nas ne Sovjeti in ne zavezniki. Storil je to Tito in njegova komunistična partija, od katere ni bil še nihče sojen za ta grozodejstva. Poboji v Katy-u in okolici v pomladi leta 1940, ali poboj v Srebrenici julija 1995 so danes raziskani in ocenjeni. Samo zarota v Vetrinju s sledečim pobojem domobrancev, maja 1945, še vedno tiči mednarodno nepriznana in neraziskana. Obratno, vojaške akcije, ki nosijo madež tega genocida so še vedno povečevane v Sloveniji, celo na državnih praznikih. Demokracija v civiliziranih narodih bi taka praznovanja enostavno prepevedala, ker bi ne sprejela, da se na tak način onečasti vrednote svobode in podviga v samostojnost. V isto logiko spada tudi, po

eni strani, namerno prikrivanje arhivov, ki so narodni spomin brez katerega narod ni narod, in po drugi strani, omalovažujoč odnos slovenskega parlamenta, do evropske resolucije o totalitarizem, iz leta 2009. Enako veljajo vse zmedene potrebe po izglasovanju nejasnih zakonov, ki se zoperstavljajo naravnemu procesu zasluženega pietetnega pokopa žrtev nasilja. Ta pristop k zgodovinski resnici je za naše oči v tujini sramotno sprenevedanje, ki velja za pravi pljunek na stotine in stotine znanih in prikritih morišč z žrtvami revolucije, ki še vedno čakajo, da se pred njimi prikloni ves narod z izpovedjo o resničnosti storjenega zločina; pogoj, ki bo edini lahko načel proces nujne narodne sprave.

Kot so upali vsi tisti, ki so morali v svet s trdno vero v Boga in v pravičnost, upa tudi rod za njimi, da bo prišel čas, ko se bo slovenska zavest prebudila in končno zahtevala uresničitev prehoda v pravo demokracijo, ki bo vzpostavila pravno državo, dovolila pravičnejše delovanje pravosodnega sistema, uravnotežila medijski sistem in prekinila

možnost za monopolne manevre, ki danes siromašijo slovensko gospodarstvo.

Ta prehod in sprava sta verjetno procesa, ki se bosta uresničevala vzporedno, kot da mora eden od drugega dobivati rast in zorenje. Dokumenti o političnih dogajanjih med II. svetovno vojno z ozirom na jugoslovansko in tako na slovensko zgodovino, prihajajo v javnost. Zato sprenevedanje pred novimi jasnimi dokazi resničnega dogajanja postaja nezanosno in nesmiselno. Smemo zaupati, da se bo zdrav slovenski duh opogumil in končno pogledal resnici v oči. S to resnico bo narod lahko postal do sebe bolj strpen in pravičen in si tako z obnovljenim zagonom snoval lepšo prihodnost.

Žrtve, katerih imena so na spominskih farnih ploščah, so bile tudi zazrte v bodočnost Slovencev. Umrl so, ker niso verjeli, da bi nam mogel nek komunistični red prinesiti srečo. Za lepšo prihodnost domovine se je tudi marsikdo boril z neomajnim idealizmom na drugi strani. Vsi pa so padli zaradi laži, ki je s pretvezo osvobajanja med okupacijo imela namen vzpostaviti totalitarno oblast. Na

nas je sedaj dolžnost, da se spriznamo s tem dejstvom in sprejmemo resnico slovenske zgodovine kakršna je. Prihodnost Slovenije je zadeva nas vseh. Nemudoma moramo storiti vse kar je v naših močeh, da se zamegljevanje zgodovinske resnice enkrat za vselej ustavi in s tem prepreči propad mlade slovenske demokracije. K treznemu premisleku smo poklicani vsi, ker posledice ohromele demokracije, ki jih omogoča brezbriznost pred zgodovino, prinašajo samo naraščajočo škodo vsem, tudi brezbriznežem.

Kot kristjan kličem vsem ljudem dobre volje, še prav posebno pa tistim, ki jim ni Božja previdnost prazna beseda, naj enkrat za vselej trezno in pogumno oddajajo na volitvah svoj glas v imenu tistih, ki so bili zaradi takega glasu nasilno zamočani. Prosto glasovanje, z dušo in v polni zavesti, je moralna naloga s katero človek izkazuje spoštovanje do skupnosti in do njene ureditve po načelih svobode in pravičnosti. Opustitev možnosti glasovanja, zavestno ali zaradi brezbriznosti, je moralni prekršek, proti kateremu kažejo tudi Božje zapovedi.

Morala ni politika, ampak politika mora biti moralna. To ni vprašanje vmešavanja vere v politiko, kot nam zlohotno očita medijsko natolcevanje, ampak je vprašanje vesti o izpolnjevanju naših dolžnosti do družbe.

V preprostem, vztrajnem oddajanju volilnega glasu je neprecenljiva moč s katero lahko obnovimo poizkuse za dosego spoštovanja resnice in pravice. Taki poizkusi so podobni akcijam, ki so odigrane za pridobitev slovenske osamosvojitve ali pristop Slovenije v Evropsko unijo in v euro-območje, ki tudi nista bila samo-umevna procesa. Z osveščanjem svoje narodne vesti, lahko damo politiki novo in zdravo podlago pri naslednjih glasovanjih. To dejanje je najlepši venec, ki ga lahko položimo na spomenik vsem, ki so padli zato ker so želeli, da se uveljavijo v Sloveniji vrednote krščanstva, demokracije in slovenstva.

Slava njim, katerih darovana življenja so molitev, ki utrjuje slovensko zavest in povečuje vrednote pravične, svobodne, neodvisne Slovenije!

(Konec)

RAST XLIV

Lepa si, zemlja slovenska

Trditev naslova je čisto resnična. Slovenija je krasna dežela, z zelenimi pokrajinami in zelo prijaznimi ljudmi. Ko sem prišla v Slovenijo, sem se počutila, kot da bi bila doma in mislim, da je večina mojih sošolcev čutila isto.

Preživelimo smo res čudovito potovanje. Voditelji so bili zelo simpatični in razumevajoči ter skušali ustreči našim željam.

S skupino smo se zelo dobro razumeli; ni bilo nobenih težav in se večinoma držali skupaj.

obali in občudovali s 30.000 svečkami razsvetljeno jezero. Bilo je očarljivo!

Vzpon na Triglav je tudi nepozaben. Dolgo smo hodili in se nismo zelo utrudili. Dan je bil krasen za hojo, brez sonca in malo vetra. Ko smo prišli na Kredarico, smo si sezuli gozdarje in počivali na posteljah v skupni sobi. Večerjali smo in hitro zaspali. Naslednji dan smo zgodaj vstali in občudovali sončni vzhod. Potem smo začeli zadnji del poti in prišli do vrha, do Aljaževega stolpa. Bili smo zelo navdušeni in veseli, ker smo prišli do cilja in

ker smo končno postali pravi Slovenci.

To potovanje je preseglo vsa moja pričakovanja. Zelo sem vesela in si želim ponoviti potovanje z RAST-jo.

Natalija Podržaj

Nekaj, kar me je posebej presenetilo v Sloveniji je, da imaš povsod krasen razgled: v Ljubljani, na hribih, sredi gozda, ni važno kje.

Poletna šola je bila res odlična, zelo zanimiva. Spoznali smo mlade iz drugih držav in smo se potrudili z našo slovenščino, da smo se med seboj pogovarjali. Vendar to ne bi bilo mogoče brez pomoči naših učiteljev v osnovni šoli in na srednješolskem tečaju. Zelo sem jim hvaležna, ker so me toliko stvari naučili in tudi svoji družini, ki so me spodbujali, da smo doma govorili slovensko. Vse to mi je omogočilo, da sem bila v najvišji skupini v Mladinski poletni šoli in se veliko naučila.

Dve doživetji mi bosta vedno ostali v spominu: Blejski večer in vzpon na Triglav.

Enkrat smo preživelimo ves dan na Bledu in ostali do večera. Popoldan smo se kopalili in plavalili, zvečer pa se sprehajali ob jezeru in obiskali stojnice z jedjo. Na odru smo mladi peli in plesali. Pozneje smo se vsedli ob

OTVORITEV CIKLUSA »CHOPINIANA 2015«

Ivan Skrt v Buenos Airesu

V sredo, 2. septembra, je v Palacio Paz v Buenos Airesu nastopil slovenski pianist Ivan Skrt, v okviru prestižnega klavirskega ciklusa Chopiniana, ki ga vodi Martha Noguera. V tem primeru se je njegov

Foto Marko Vombergar

obisk izvedel s sodelovanjem slovenskega veleposlaništva.

Mladi glasbenik (rojen leta 1981 v Kanalu ob Soči), je dopolnil študije klavirja v Moskvi in Parizu s priznanimi profesorji. V teku svoje kariere je prejel številne nagrade in priznanja. Na spletni strani <http://www.ivanskrt.si/sl/> si lahko ogledate mnogo podrobnosti in tudi poslušate vrsto posnetkov.

Koncert je z izbranimi besedami otvorila sama Martha Noguera. Lahko zatrdimo, da je bil odličan. Dvorana je bila polna (dodati so morali še stole), in to navkljub dejstvu, da sta bila istočasno v mestu še dva pomembna koncerta: Nelson Goerner s Sinfoničnim orkestrom v kulturnem centru Néstor Kirchner in Kitajski simfonični orkester v Colónu.

Številno občinstvo je nepremično poslušalo glasbo, kar govori o čaru interpretacij. Nisem pianist in ne morem soditi iz tehničnega vidika, a čutiti je bilo neko posebno vzdušje, ki je obliko prostor z nekaj več kot samo zvokom. Sicer Ivan doseže, da na poslušalce prenese čustva, ki jih vsaka glasba vsebuje. Temu je treba dodati še osnova pri nizu izvajanj, saj je komade povezoval po skupinah, brez presledka in ne da bi dovolil čas za aplavz po vsaki posamezni skladbi. To je po svoje tudi ustvarilo neko posebno ozračje. Kot pojasnjuje Skrt, se v tem koncertu »po

tri kontrastne skladbe enega skladatelja zlijejo v par s tremi kontrastnimi skladbami drugega skladatelja. Gre za bogat in temeljit odnos nasprotujočih se parov, ki postopoma ustvarjajo velik energijsko-muzikalni val. Zlit v tišino zadnje odigrane note nudi uvid, da ima vsaka pošteno odigrana glasbena podrobnost ravno pravšnje mero in mesto v celoti, ne glede na to, ali je za uho prijetna ali neprijetna. Ravno ta prostoren, neizkrivljen in neokvirjen notranji uvid je najplemenitejši dar, ki ga je glasba zmožna na svoj edinstven in celovit način deliti med nami. Ne le koncert, temveč tudi celotno življenje nam omogoča uzreti takšno, kot je v resnici: brez ozkih želja in pričakovanj.«

Ivan Skrt je pripravil zanimiv izbor del, kamor je vključil tudi Argentinca Ginastero in Slovenca Kogoj (že tretjič je bil Kogoj v kratkem času izvajaj tu v Buenos Airesu!).

Program razdeljen na dva dela sicer brez odmora, je, po vrstnem redu vključil dela sledečih komponistov: Chopin, Rahmaninov, Granados, Ginastera, Kogoj, Bartók in končno Ravel (samega avtorja klavirska redakcija z veličastno Skrtovo priredbo od »La Valse«). Dodal je za »encore« spet Chopina. Tako po Ravelu kot po zadnjem Chopinu je žel navdušen aplavz.

Ni prvič, da obišče Argentino slovenski glasbenik. Med drugimi, pred davnim slavni Dermota, ne tako davno Nanut, ki je toliko storil za širše spoznanje Slovenije s svojimi posnetki (nekateri odlični kot Berliozova Fantastična Simfonija); potem Munih; pred kratkim flavtistka Anita Prelovšek (gre tu izključno za akademsko glasbo), itd. Upamo, da Skrt ne bo poslednji, in se bodo še mnogi pogosto vrstili!

Med publiko je bilo kar lepo število rojakov, in - zanimivo - iz različnih krajev Buenos Airesa in notrajnosti, iz raznih društev in emigracijskih valov; med njimi seveda osebe veleposlaništva, začasna odpravnica poslov, Petra Kežman, in častni konzul Hernán Zupan.

Poleg opisanega je imel Ivan Skrt še koncerte v Montevideu in La Plati; brez dvoma so bili na isti visoki ravni.

Rok Fink

Naužite se Slovenije

Govor ravnateljice prof. Nede Vesel Dolenc na poslovnem večeru RAST-i, 13. junija 2015.

*»Pišem, da se vam zahvalim,
ker ste ga sprejeli
in mu pokazali domovino,
njene zemlje in lepote,
mlademu obiskovalcu.«*

Komu? Mlademu obiskovalcu!

Da, vam, dragi abiturienti RAST XLIV. Ste roj abiturientov Srednješolskega tečaja, ki se nočaj poslavljate in odhajate na obisk dežele pod Triglavom, domovine vaših dedov in pradedov, vaših-naših prednikov, a tudi naše duhovne domovine.

Slovenija vas pričakuje v poletnem objemu. Odprite ji srce in dušo, naužite se njenih lepot a tudi prisluhnite slovenski besedi, slovenski pesmi, slovenski melodiji. Mladostno razpoloženi, spoštljivi, hvaležni, prijazni, odgovorni v vsej polnosti pravilno doživite Slovenijo!

To so naše pristrčne in iskrene želje na tem poslovnem večeru!

Kljub skrbni pripravi in veselju, ki vas navdaja, pa ne pozabite, da vam je dano to potovanje, ker ste abiturienti Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka.

Zavedajte se, da bodo v vas gledali predstavnike našega tečaja in ne nazadnje predstavnike slovenske organizirane skupnosti v Argentini!

Zavedajte pa se tudi, da odhajate na abiturientsko potovanje v posebnem letu, v spominskem letu. Ob

70. obletnici, ko je moralo več tisoč Slovencev zapustiti domovino zato, da so rešili življenje in svobodo pred nevarnostjo komunizma.

Naj bo vaše potovanje tudi obnova zvestobe vrednotam, to je krščanstvu in slovenstvu. Prosite Marijo Pomagaj na Brezjah, kjer je tudi kip lujanske Marije, naj nas vse varuje in ohrani zveste Bogu in narodnim koreninam.

Iz srca zapojte proseč:

*Mati, svetuj nam na zemeljski poti,
strma je, težka, korak negotov;
preko nevarnosti naj nam pomaga
tvoja beseda in tvoja blagoslov.*

Ne pozabite, da poteka 70 let od množičnega pokola našim mučencem, katerih potomci ste, ki so darovali najdražje na oltar domovine - svoja mlada življenja! Ko boste obiskali Teharje in Kočevski Rog, ponesite na njih grobove svečko in šopek rož, molitev ter slovensko pesem.

V spomin iz srca zakličemo kakor je zapisal pesnik Vladimir Kos »Imejmo mučencev slovensko srce!«

Dragi abiturienti! Z veseljem a tudi z zavestjo, s ponosom stopite na slovensko zemljo!

Nastopil je čas slovesa! Zato dragi, abiturienti, dragi spremljevalci vam vsem in vsakemu posebej v imenu celotnega profesorskega zbora zaželim srečno pot, lepih in bogatih doživetij in kličem nasvidenje!

NOVICE IZ SLOVENIJE

BANKAM NI ZA SLOVENIJO

Sberbank Europe v ruski lasti, ki je večinska lastnica banke Sberbank v Sloveniji, se je glede na splošne makroekonomske in geopolitične razmere odločila preveriti možnost prodaje banke. Ta posluje nemoteno, v njej pa za zainteresirane kupce pripravljajo vse potrebne informacije, so potrdili v Sberbanki. Že pred časom je tudi Raiffeisen sporočila, da išče kupca za svojo banko v Sloveniji (bivšo Krekovo banko).

IZ DVEH V ENO

Iz Abanke in Banke Celje so sporočili, da je Banka Slovenije izdala dovoljenje za združitev Abanke in Banke Celje s pripojitvijo druge k prvi. To je še zadnji korak na poti k nastanku druge največje banke v državi, ki bo začela pod imenom Abanka predvidoma delovati 5. oktobra.

UVOZ-IZVOZ

Slovenija je v sedmih mesecih letos izvozila za 14,045 milijarde evrov blaga, kar je 5,6 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Uvoz se je primerjalno povečal za 3,3 odstotka na 13,526 milijarde evrov, presežek v blagovni menjavi s tujino pa je v prvih sedmih mesecih dosegel 518,6 milijona evrov. Izvoz v države EZ se je okrepil za 6,9 odstotka, izvoz v druge države pa za 1,4 odstotka.

TUDI PALACE HOTEL V TUJE ROKE

Istrabenz Turizem je v sredo podpisal pogodbo o prodaji stoodstotnega poslovnega deleža družbe Istrabenz hotel Portorož in s tem hotela Kempinski družbi Agri Holding AG. Družba povezana z MK Grupo srbskega poslovneža Miodraga Kostića. Pogodba o prodaji je že stopila v veljavo, prodaja pa bo zaključena, ko bodo izpolnjeni vsi s pogodbo dogovorjeni odložni pogoji.

PO SVETU

NEMČIJA ZNOVA NADZIRA

Val beguncev po tako imenovani balkanski poti tudi ta konec tedna ni pojenjal. Največ dela s prebežniki so imeli v Avstriji, Nemčiji in na Madžarskem. Samo v soboto je v to državo vstopilo več kot 4 tisoč ljudi. Zaradi vse večjega navala beguncev je Nemčija odredila vnovično uvedbo nadzora na mejah, prav tako zaostren nadzor izvajata tudi Slovaška in Češka. Nemčija je presenetila Evropo. Minuli konec tedna je namreč samo v bavarsko prestolnico München prispelo več kot 19 tisoč beguncev. Policisti natančno preverjajo potne liste vseh voznikov in pešcev v Freilassingu, ki je glavni cestni in železniški »koridor« na poti iz Salzburga v München.

SMRT V EGIPTU

Egiptovske sile so včeraj v pregonu džihadistov pomotoma streljale in ubile 12 ljudi, med njimi tudi mehiške turiste. Še deset ljudi je bilo ranjenih, poročajo tuje tiskovne agencije. Oblasti več podrobnosti niso sporočile, je pa mehiški predsednik Enrique Nieto že obsodil dogodek in od Kaira zahteva preiskavo. Območje, kjer je prišlo do incidenta, je zaradi oaz zelo priljubljeno med turisti, vendar pa se tam skrivajo številni teroristi, zato naj bi bilo za turiste zaprto.

PROTI RUSIJI

Evropska unija je še za šest mesecev podaljšala sankcije proti Rusiji. Gre za prepoved potovanja v Evropo ter zamrznitev premoženja za 149 posameznikov, ki ogrožajo ozemeljsko celovitost Ukrajine, med njimi pa je več oseb, povezanih z ruskim predsednikom Putinom. Podaljšanje kazenskih ukrepov je stopilo v veljavo ta torker ter bo veljalo do marca prihodnjega leta. Medtem sta sprti strani v Ukrajini na pogovorih dosegli napredek o nekaterih spornih vprašanjih, so po srečanju v Berlinu sporočili zunanji ministri Nemčije, Francije, Rusije in Ukrajine. Nemški zunanji minister je dejal, da sta strani »zelo blizu« dogovoru o umiku težkega orožja s frontne črte. Tudi sicer je zadnje dogajanje na vzhodu Ukrajine obetavno, saj tam na splošno drži prekinitev ognja, dogovorjena v Minsku 1. septembra.

NESREČNI JERUZALEM

Pred jeruzalemsko mošejo Al Aksa so izbruhnili spopadi med Palestinci in policijo. Ta je po navedbah palestinskih prič vdrla v mošejo, enega najbolj svetih krajev islama. Policija trdi, da je zgolj zaprla vrata v mošejo, da bi onemogočila izgredek, ki so na policiste metali kamenje. Izgredekni so se s policisti spopadli tudi zunaj območja mošeje, policija pa je odgovorila s solzivcem. Napetosti so se v zadnjih dneh stopnjevale, potem ko je izraelski obrambni minister prepovedal muslimanski skupini, ki sta omejevali dostop Judov do območja mošeje.

PISALI SMO PRED 50 LETI

SVARILO ŠKOFA JENKA

V majski številki verskega lista Družina, ki edini sme izhajati v omejeni nakladi v domovini, je škof msgr. Janez Jenko, ki je kot znano apostolski administrator slovenskih delov škofij Trst, Reka in Gorica, objavil pismo »Marija in čistost«. V njem razpravlja o številnih splavih, ki so začeli ogrozati že sam obstoj slovenskega naroda. ...

SLOVENC V ARGENTINI

Proslava skavtskega dneva. V nedeljo, dne 12. septembra, je v Slomškovem domu v Ramos Mejii, Zveza slovenskih skavtov praznovala svoj praznik ustanovitve svetovne skavtske organizacije. V nedeljo so prispeli skavti in skavtinje iz vseh skupin in ob štirih se je zbrala velika četa pod jaborom. Skavtom in gostom je spregovoril šef slovenskega skavtizma g. Marjan Trtnik, ter orisal pomen tega paznika. ...

Mendoza. Prosvetni večer v spomin 20. obletnice. Društvo Slovencev v Mendози je v letošnji prosvetni program vključilo niz prireditev, ki naj bi dopolnjevale spomin na 20. obletnico naše največje narodne tragedije in odhoda iz domovine.

V začetku julija smo se ... oddolžili spominu tistih, ki so v borbi proti zločinskemu komunizmu žrtvovali svoja življenja. ... Zadnjo nedeljo v avgustu pa smo se zbrali v našem Domu. Tokrat smo pa uživali nad lepoto naše domače grude. Vsa prireditev prosvetnega večera je bila pod Župančičevim citatom iz Dume: »Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti«. ...

Osebne novice. Družinska sreča. V družini Milana Magistra in njegove žene ge. Olge Prijatelj v Ramos Mejii sta se rodila sinček in hčerka. Družino Janeza Sušnika in njegove gospe Lojzke roj. Koprivec v Carapachayu je razveselila hčerka Kristina Alojzija. V družini Antona Prešička in njegove družice ge. Majde roj. Žurga v Miramarju imajo veselje s hčerkico Marijo Antonijo. Prav tako je hčerkica povečala družinsko srečo Jožeta Tuška in njegove žene ge. Jožice roj. Tomazin. Srečnim družinam naše čestitke.

(Svobodna Slovenija, 16. septembra 1965 - Št. 37)

NOVI VODJA LABURISTOV

Britanski laburisti so sporočili ime novega predsednika, ki ga je v minulem mesecu dni z glasovanjem preko spleta in po pošti izbralo več kot pol milijona Britancev. Pričakovano je slavil levčar Jeremy Corbyn, ki je iz »outsiderja« v zadnjih tednih postal glavni favorit. Laburisti so bili novega predsednika primorani izbrati zaradi odstopa Eda Milibanda po neuspehu na majskih parlamentarnih volitvah. Njegova prva poteza na čelu laburistov je bila udeležba na demonstracijah v podporo beguncem. V parlamentu je že v ponedeljek ostro nasprotoval predlogu zakonodaje, s katero želi vlada po njegovem zavezati roke sindikatom.

TURČIJA PREGANJA KURDE

Turčija vse bolj drsi v državljansko vojno, svari prokurdska stranka HDP. Zato mednarodno skupnost prosi za podporo, da bi zagotovili trajen mir na Bližnjem vzhodu, v Turčiji in Kurdistanu. Najbolj napeto je na območju mesta Cizre. Od junijskih parlamentarnih volitev v Turčiji, na katerih se je HDP prvič prebila v parlament, so bila njena poslopja že skoraj 130-krat napada. Prehodni vladi v stranki očitajo, da na Kurde pritiska na vse mogoče načine. Številna kurdska mesta na jugovzhodu države so tako v veliki meri odrezana od sveta, komunikacijski kanali, kot so telefoni in internet, so odrezani. Provinco Cizre, kjer je večina Kurdov, že dneve oblegajo turške varnostne sile, ljudem primanjkuje hrane in vode ter nimajo dostopa do zdravniške oskrbe.

RESUMEN DE ESTA EDICION

CONCURSO DE TESIS

La Oficina para los Eslovenos por el Mundo, del Gobierno de la República de Eslovenia llama a su XIV Concurso de tesis doctorales y de graduación. El trabajo, que debió ser presentado ante las autoridades de una universidad de Eslovenia o de cualquier otro país, debe llevar como tema la inmigración eslovena, situación de las comunidades, su desarrollo o sus circunstancias. La época de la defensa de la tesis debe registrarse entre el 1. de noviembre de 2014 y el 31 de octubre de 2015. La oficina recibe los textos de las tesis hasta el 31 de diciembre de 2015. Para mayores detalles o cualquier duda, consultar con el Dr. Zvone Žigon, cuyo e-mail es zvone.zigon@gov.si y su teléfono ++ 54 01 230 8011. Aclaremos expresamente, que los trabajos pueden ser presentados también en idioma castellano. (Pág. 1)

RECORDADNDO EL HORROR

El pasado 13 de septiembre, en la pequeña aldea de Ferdreng en la región de Kočevje, se reunieron las sobrevivientes que en la posguerra pasaron su tiempo de condena a trabajos forzados en un campo penitenciario de esa localidad. El correccional, de féreos métodos comunistas, llegó a albergar más de 800 mujeres de todas las edades y condiciones, la mayoría condenadas por motivos políticos. Las sobrevivientes relataron el trato inhumano a que eran sometidas, las condiciones de hacinamiento, la falta de comida y agua, la imposibilidad de lavarse e higienizarse, los castigos a los que eran sometidas por razones totalmente arbitrarias. Aún hoy los continuadores del régimen comunista pretenden negar la existencia de ese campo de trabajos forzados y las condiciones en las que vivían quienes eran condenadas por el solo hecho de pensar distinto. (Pág. 2)

POESIA VIVA

Kaj, Qué, What es el título de un pequeño libro de poesía, que reúne poetas de origen esloveno, de distintos países, idiomas y edades. El Prof. Vinko Rode analiza tanto el fenómeno de esta obra, como a los distintos autores que participan. Enfatiza el carácter "under" de varios poemas y habla de la poesía moderna. "Algún texto hay que entenderlo como palabras de encantamiento; su gramática/sintaxis no es lógica: funciona como oráculo mágico," piensa Rode. Asevera, que esta poesía representa a la Eslovenia en el mundo, pero también la asimilación de los descendientes de eslovenos en la cultura del país y la gente que los ha recibido. Con este libro culmina una serie de varias ediciones, que emprendió el poeta Gregor Papež y llevan el sello del SKA, la Acción Cultural Eslovena. (Pág. 3)

NOS VISITO IVAN SKRT

Ha pasado por Buenos Aires el artista esloveno Ivan Skrt, eximio pianista que inauguró el ciclo de conciertos "Chopiniana 2015". La presentación fue el 2 de septiembre en el Palacio Paz de Buenos Aires. Poseedor de un lenguaje musical cautivante y una particular forma de programación de sus piezas, al punto de impedir el aplauso de la concurrencia, Skrt ha creado una atmósfera que trasciende lo musical y se adentra en las emociones de sus oyentes. Es, sin duda, uno de los artistas más destacados de la actualidad. A su concierto en Buenos Aires siguieron las presentaciones en Montevideo y La Plata. Su visita ha sido patrocinada por la Embajada de la República de Eslovenia en Buenos Aires. (Pág. 4)

VISITARON ESLOVENIA

Como todos los años visitó Eslovenia el grupo de egresados de los cursos de cultura eslovena a nivel secundario. Natalia Podržaj cuenta sus impresiones, tanto de los cursos de verano, de los cuales participaron, como de la admiración del paisaje esloveno. Destaca el ascenso al Triglav y la vivencia del día y el anochecer en Bled, con su lago y la isla, brillando a la luz de 30.000 velas. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Jorge Komar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: svobodna.ba@gmail.com
Za Društvo ZS: Jure Komar / Urednik: Tone Mizerit
Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Jože Horn, Metka Mizerit, Marko Kremžar, Vinko Rode, Janez Zorec, Rok Fink, Marko Vombergar, Natalija Podržaj in Neda Vesel Dolenc.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 1.100.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 1.545.-; beli papir \$ 1.755.-; Bariloche; \$ 1.300.-; obmejne države Argentine, 270.- US dol.; ostale države Amerike, 300.- US dol.; ostale države po svetu, 330.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 250.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**
Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618
Dis. 2089de Lucía Bogataj
Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
Tel. 4441-1264/1265**GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji.** Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capital Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386
E-mail: estudio@estudiodobovsek.com.ar**Dr. Marjana Poznič** - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com**Dra. Ana C. Farreras de Kocar** - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellaneda 174 1º Piso / (1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.: 4469-2318 Cel: 15-6447-9683 e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA

Apetit od torka do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellaneda 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroke, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

SLOVENCİ IN ŠPORT

ČOP BO VODJA V RIO

Slovenska veslaška in športna legenda Iztok Čop (foto) bo vodja slovenske olimpijske reprezentance v Rio de Janeiru prihodnje leto, je določil izvršni odbor (IO) Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) na seji v Ljubljani. »Želim si, da bi bila reprezentanca v Braziliji uspešna in pri tem ji bom pomagal po svojih najboljših močeh,« je dejal Čop.

Iztok Čop

LOV NA TRETJE MESTO

Slovenska nogometna reprezentanca je na osmi tekmi kvalifikacij za Euro 2016 v Mariboru premagala Estonijo z 1:0. Za Slovenijo je zadel Robert Berić v 63. minuti. Izbrance Srečka Katanca zadnji dve preizkušnji v kvalifikacijah čakata 9. oktobra v Ljubljani proti Litvi in 12. oktobra gostovanje v San Marinu.

KONEC KOŠARKARSKIH ILUZIJ

Slovenska košarkarska reprezentanca se je že na začetku izločilnih bojov poslovila od evropskega prvenstva v Franciji. V osmini finala jo je premagala Latvija s 73:66.

Izpad v osmini finala je hkrati najslabši rezultat Slovenije na zadnjih šestih evropskih prvenstvih. Od leta 2005 do 2013 je bila Slovenija vedno med prvimi osmimi ekipami.

Poleg Latvije so se v četrtfinale že uvrstile ekipe Španije, Grčije in Francije.

PO GORAH S KOLESOM

Slovensko gorsko kolesarstvo je na evropskem prvenstvu v spustu v Wisli osvojilo zlato odličje. Zanj je zaslužen Jure Žabjek, ki je postal evropski prvak med člani. Njegov uspeh sta dopolnila Monika Hrastnik med članicami in Luka Berginc med mladinci, oba sta bila četrta.

OBVESTILA

ČETRTEK, 17. septembra:

ZSMŽ San Martin vabi na mesečni sestanek v Domu ob 16h. Imeli bomo praznovanje in tombolo. Vsi prav lepo vabljeni!

SOBOTA, 19. septembra:

Pouk na srednješolskem tečaju RMB, od 15. do 19.30 ure, v Slovenski hiši. **Ob 16. sestanek staršev in dan odprtih vrat.****Ponovitev igre Krčmarica**, v Slovenskem domu Carapachayu ob 19. uri.

NEDELJA, 20. septembra:

54. obletnica Slomškovega doma.
SOBOTA, 26. septembra:**Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB**, ob 15. uri v Slovenski hiši.**Slomškova proslava**; ob 9,30 sv. maša, nato igra »Ledeno kraljestvo« v izvedbi Slomškove šole.

NEDELJA, 27. septembra:

Mladinski dan v Slovenski vasi.

SREDA, 30. septembra:

Šolska seja voditeljic v Slovenski hiši.

NEDELJA, 4. oktobra:

49. Obletnica Zveze slovenskih mater in žena.

SOBOTA, 10. oktobra:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Vsem prijateljem in rojakom sporočamo, da je 5. septembra zaspal v Gospodu

France Trpin

dolgoletni oskrbnik Našega doma - San Justo. Vsi, ki smo ga poznali in z njim sodelovali, se ga bomo spomnili v molitvi in se mu zahvaljujemo za skrbno delo med nami. Vse družini pa izrekamo iskreno sožalje!

Odbor Našega doma in vsa sanjuška družina

LOGAŠKI ZBOR ADORAMUS

Iz Ohrida z zlatim odličjem

Mešani pevski zbor Adoramus iz Logatca se je konec avgusta mednarodnemu občinstvu in mednarodni žiriji predstavil na ohridskem zborovskem festivalu (Ohrid Choir Festival 2015) ter v kategoriji mešanih zborov dosegel 90,33 točke in s tem osvojil prvo nagrado. Tekmovalno žirijo je prepričal »s čistim zvokom, jasno intonacijo in izjemno energijo pevcev«.

Adoramus, ki ga vodi dirigent Marjan Grdadolnik, je v tekmovalnem programu zapel dve deli slovenskih skladateljev - Cantabo Domino Ivana Florjanca in Če bi jaz bila fčelica Tadeje Vulc - ter

duhovnika, Logatčana Jošta Mezga, nastopil tudi v katedrali Presvetega Srca Jezusovega v Skopju. Kot pravijo pevci, so poslušalci izvajanje zbora nagradili s stoječim aplavzom in niso skrivali navdušenja nad obiskom iz Slovenije.

Zbor je prejel že vrsto slovenskih zborovskih nagrad in bil v zadnjih letih z najvišjimi mesti nagrajen tudi v tujini. Na mednarodnem tekmovanju Cracovia cantat v Krakovu je leta 2012 osvojil prvo mesto v kategoriji mešanih zborov in drugo mesto v kategoriji sakralna glasba. Leta 2013 je zbor na tekmovanju v Riminiju dosegel drugo

skladbo ruskega skladatelja Rachmaninova Blažen muž. Nastop so sklenili z makedonsko ljudsko Veleška svatovska pesma. Na tekmovanju je sodelovalo 20 zborov, glavno nagrado pa je prejel mladinski zbor Canto iz Poljske.

Poleg tekmovalnega programa so se pevci ob odprtju festivala s slovenskimi ljudskimi pesmimi predstavili tudi mimo dočim na ulicah mesta Ohrid. Slovenijo je na festivalu poleg Adoramusa zastopal še mešani zbor Zborallica iz Stične, ki je prejel drugo nagrado.

Zbor je na povabilo tamkajšnjega

mesto v kategoriji mešanih zborov in sodeloval v finalu kot eden izmed najboljših zborov. Na zborovskem festivalu v Barceloni je lani prejel zlato odličje.

»Pripravljamo se na novembrski koncert v Celovcu - skupaj s Simfoničnim orkestrom Cantabile in koroškim zborom Danica, nato nas čaka regijsko tekmovanje, decembra pa bomo imeli koncert v Cankarjevem domu. Na teh koncertih bomo med drugim izvajali mogočno delo Sunrise mass norveškega skladatelja Ole Gjeila,« je o načrtih zbora dejal Grdadolnik.

49. OBLETNICA

ZVEZE SLOVENSkih MATER IN ŽENA

Nedelja 4. oktobra v Slovenski hiši

Vsi lepo vabljeni!

Sobota 26. septembra 2015

SLOVENSKA HIŠA
Ramon Falcón 4158Šolska proslava v čast
bl. škofu Antonu Martinu Slomšku

9.30 sv. maša

11.00 igra: "LEDENO KRALJESTVO" Vsi lepo vabljeni!

v izvedbi Slomškove šole, režija Andrejka Vombergar Štrfčiček - Marcelo Brula

Castelli 28
Ramos Mejía54. obletnica
Slomškovega doma

Nedelja 20. septembra 2015

11.30 DVIKANJE ZASTAV IN SV. MAŠA
POJE PEVSKI ZBOR SLOMŠKOVEGA DOMA EX CORDE

13.00 LIKOVNA RAZSTAVA IN KOSILO

16.30 Igra: »Trije tički«

Avtor Jaka Štoka
Režija Marcelo Brula